

Suomen Meripelastusseura ry:n lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle veneverolaiksi ja laiksi vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Suomen Meripelastusseura (SMPS) ry:n kannanotto:

Nyt ehdotettavassa veneverolaissa säädettäisiin venevero myös pelastus- ja avustustehtäviä suorittaville vapaaehtoisten meripelastusseurojen aluksille. Suomen Meripelastusseura ry (jatkossa SMPS) pitää annettua ehdotusta erittäin huonona ja edellyttää meri- ja järvipelastusveneiden rajaamista veneveron ulkopuolelle.

Perustelut:

SMPS omistaa 134 rekisteröityä ja katsastettua meripelastusalusta, jotka ovat käytössä SMPS:n yhteensä 57 jäsenyhdistyksessä ympäri Suomea sekä meri- että järviolueilla. Ahvenanmaalla vapaaehtoisten meripelastajien toimintaa koordinoi Ålands Sjöräddningssällskap (ÅSRS) rf.

SMPS suorittaa yhteiskunnallisesti merkittävää pelastus- ja avustustehtävää, ja sillä on keskeinen rooli Suomen meri- ja järvipelastuksessa Rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisien tukena ja yhteistyökumppanina. SMPS ja sen jäsenyhdistykset suorittavat vuosittain merialueilla toiseksi eniten pelastus- ja avustustehtäviä heti Rajavartiolaitoksen jälkeen. Sisävesillä SMPS:n jäsenyhdistysten tehtävämäärä on yhtä suuri tai jopa suurempi kuin viranomaisilla.

Rajavartiolaitoksen johdolla suoritettavien meripelastustehtävien määrä on vuositasolla yhteensä noin 1500 - 2000 tehtävää. Näistä Rajavartiolaitoksen johdolla suoritetuista pelastustehtävistä vapaaehtoisten meripelastajien suorittamien pelastustehtävien osuus on noin 20–25 %. Lisäksi SMPS:an kuuluvat paikallisyhdistykset osallistuvat sisävesillä lähes yhtä moneen viranomaisen johdolla suoritettuun pelastustehtävään, joka vuosi. Todennäköiseltä menehtymiseltä SMPS:n toimesta pelastetaan vuosittain noin 30-50 henkilöä.

Vuoden 2016 pelastustehtävistä hälytys SMPS:n yksiköille tuli 688 kertaa joltakin viranomaiselta (meripelastuskeskus, hätäkeskus, poliisi, pelastuslaitos, merivartiosto). Kaikkiaan vuonna 2016 SMPS:n alukset suorittivat 1590 pelastus- ja avustustehtävää, joissa apua sai 3464 ihmistä. Avun kohteena oli 1312 alusta. Yksistään vuonna 2016, SMPS:n suorittamien pelastustehtävien suorittaminen vaati yhteensä 10148 henkilötyötuntia.

Osaamisen ja valmiuden ylläpitämiseksi pelastusveneyksiköt 57 yhdistyksessämme harjoittelevat säännöllisesti. Lisäksi valmiuden ylläpito 24/7 periaatteella koko avovesikauden ajan sitoo miehistöjämme keskimäärin noin 200 päivänä vuodessa. Kun 200 vuorokauden 24/7 valmius sekä tehtäviin ja harjoitteluun käytetty aika muutetaan ”työtunneiksi”, saadaan

57 yhdistyksen yhteiseksi tuntimääräksi keskiarvoisella 3,5 henkilön valmiusasteella (57 yhdistystä x 24 h x 200 vrk x 3,5 hlöä) **957.600 h / vuosi**

Koska kaikki edellä mainittu työ tehdään täysin vapaaehtoisvoimin, koituu SMPS:n alaisesta vapaaehtoistyöstä yhteiskunnalle laskennallinen yli 20 m€ hyöty.

SMPS rahoittaa toimintansa sekä Raha-automaattiyhdistyksen (nykyinen Veikkaus) tuotoista myönnettävillä avustuksilla että jäsenmaksutuloilla ja lahjoituksilla. Lisäksi SMPS sai vuonna 2016 vuosiavustuksena Rajavartiolaitoksen budjettivaroista 204.000 €. SMPS:n vuosibudjetti on noin 3-3,5 m€, josta valtaosa käytetään pelastusveneiden hankintaan, korjauksiin, ylläpitoon ja turvavarustehankintoihin sekä koulutukseen.

Meripelastuslain (1145/2011) 3 §:n mukaan Rajavartiolaitos on johtava meripelastusviranomainen ja lain 6 §:n nojalla se käyttää apunaan meripelastustoimessa meripelastusseuraan kuuluvia meripelastusyhdistyksiä. Meripelastusyhdistysten käyttämät meripelastusalukset ovat lain 2 §:n 2 kohdan mukaisesti virallisesti hyväksytyt kansainvälisten meripelastusta koskevien sopimusten mukaisiksi etsintä- ja pelastusyksiköiksi Rajavartiolaitoksen suorittamalla katselmoinnilla. Rajavartiolaitoksen mukaan meripelastuslaissa tarkoitetun meripelastustoimen suoritustaso edellyttää toimivaa ja kattavaa vapaaehtoisten meripelastusseurojen alusyksikköjen valmiudessa oloa, ja niillä täydennetään Rajavartiolaitoksen ja muiden toimintaan osallistuvien viranomaisten tuottamaa palvelua.

SMPS pitääkin veneveroehdotuksen kohdistumista vapaaehtoisten meripelastusjärjestöjen pelastusaluksiin edellä oleviin seikkoihin viitaten erittäin huonona, ja edellyttää myös yhdenvertaisuuden vuoksi meri- ja järvipelastukseen käytettävien alusten rajaamista veneveron ulkopuolelle Rajavartiolaitoksen alusten tavoin. Veron määräämisellä olisi vesillä tapahtuvaan pelastustoimeen negatiivisia vaikutuksia, johtuen veron aiheuttaman taloudellisen taakan lisäyksestä SMPS:lle ja ÅSRs:lle. Veron vaikutus ehdotetussa muodossaan tarkoittaisi noin 34.000 € vuosittaista lisäkuluja SMPS:lle. Tämä lisäkulu voi johtaa SMPS:n toiminnan supistamiseen. Vapaaehtoisen pelastustoiminnan hankaloittaminen tai supistaminen ei liene lainlaatijan tarkoitus eikä myöskään yhteiskunnan etu.

SMPS kiinnittää valtiovarainministeriön huomiota myös siihen, että hallitusohjelman tavoitteena on helpottaa vapaaehtoistoimintaa. Esitetty ehdotus ei ole linjassa tämän tavoitteen kanssa. Pelastusalusten verottamisesta koituva fiskaalinen hyöty valtiolle on vähäinen, mutta yksittäiselle 134 aluksella vapaaehtoista pelastustoimintaa harjoittavalle toimijalle hyvin merkittävä. SMPS katsoo, että esityksen jatkovalmistelussa onkin tärkeää vielä arvioida tuottopanosuhdetta pelastusalusten veronalaisuuden osalta. Pelastusalusten

rajaaminen veron ulkopuolelle tuottaa yhteiskunnallista hyötyä enemmän kun varat voidaan veneveron sijasta käyttää pelastus- ja valistustoimintaan.

Huomautettakoon lisäksi, että vapaaehtoisten meripelastusseurojen alusten erityisasema ja erityistehtävät on jo aikaisemminkin tunnistettu useissa eri säädöksissä, ja pelastusalukset on jätetty lakien soveltamisalan ulkopuolelle (esimerkiksi laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta 4 § 3 momentti 6 kohta). Pelastusalukset suorittavat yhteiskunnalle ja kansalaisille tärkeää humanitääristä tehtävää. Maapuolella vastaavaa toimintaa harjoittavat pelastus- ja sairausautot, jotka on vapautettu veneveroa vastaavasta ajoneuvoverosta (Ajoneuvoverolaki 1281/2003, 12 §). Ei siis ole perusteltua kohdella saman tyyppistä yhteiskunnallisesti tärkeää toimintaa suorittavia kulkuneuvoja verotuksellisesti eri tavoin riippuen siitä, liikkuko kulkuneuvo maalla tai vedessä.

Todettakoon myös, että SMPS:n alukset on rekisteröity Trafissa ammattiveneiksi. Veneemme ovat lisäksi rekisteröity SMPS:n omassa rekisterissä ja siten tarvittaessa helposti yksilöitävissä veneverosta vapautettaviksi.

Meripelastusseurojen alukset on siis mahdollista rajata veneverolain ulkopuolelle täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Kuten edellä myös todettiin, voimassa olevasta lainsäädännöstä löytyy jo nykyisin vapaaehtoista meripelastustoimintaa koskevia sääntelyesimerkkejä, joita voitaisiin hyödyntää veneverolain 2 §:n 2 momenttia kirjoitettaessa esimerkiksi seuraavasti:

*Veronalaisina ei kuitenkaan pidetä vesikulkuneuvoja, jotka on vapautettu rekisteröintivelvollisuudesta vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) 2 §:n 2 momentin, 4 §:n, 5 §:n 2 momentin tai 13 §:n perusteella eikä vastaavin perustein Ahvenanmaalla vakituisesti käytettäviä vesikulkuneuvoja. **Veronalaisina ei pidetä myöskään vesikulkuneuvoja, joita käytetään vapaaehtoisessa meri- ja järvipelastustoiminnassa ja joissa on meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtävien hoitamista varten koulutettu miehistö.***

Pekka Mölsä
Puheenjohtaja
p. 050-3389739
molsapekka@gmail.com

Jari Piirainen
Toimitusjohtaja
p. 040-5862006
jari.piirainen@meripelastus.fi